

Universitätsbibliothek Paderborn

**Expositio Cavsarvm Quibus S. R. M. Sveciae bellum à
Rege Regnoque Daniae sibi illatum, etiam post Pacem
Roschildiae initam, continuare coacta fuit**

Coyet, Peter Julius

[S.I.], 1658

Lit PP. Brevis & speciminis loco addita Enumeratio eorum, quae Danici vectigalibus in freto Oresundico Praefecti contra Religionem Pactorum Roschildensium admittere fuerunt ausi. Contigere aurem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10534

actionis Roschildensis S. M. Regnoque Sueciæ cedendam ac tradendam, oriri possent, nisi claris & dilucidis verbis exprimerentur & describerentur, anfa omnis ac occasio præscindatur & eripiatur; circa hoctaliter conventum est, ut sub memoria Praefectura Nidrosiensis intelligi, & eidem jure annumerari debeant, Indereen, Strinde, Guldahl, Stoordahl, Oereckedahl, Skougen, Wærdahl, Sparboe, Fossen, Norremær, & Nummedahls Præturus, tam mari quam terra, ut & parva Praefectura Rumsdahl & Monasteria Ryns & Baëka, sive Tutterœas Bona, simul cum reliquis omnibus, sive sint in mari, sive in terra, & consistant in jure piscandi, insulis, seu scopulis, magnis sive parvis, quicquid vel hodie Episcopatui Nidrosensi subjacet, & ad eum pertinet, vel olim post tempora Christiani III. glorioissimæ in memoriæ illi subfuit, & non expresse ad Norlandias in specie sic dictas, aut Praefecturam Wardhusensem spectat atque pertinet.

Lit. PP.

Brevis & speciminis loco addita Enumeratio eorum, quæ Danici vestigalibus in fratre Oresundico Praefecti contra Religionem Pactorum Roschildensium admittere fuerunt ausi. Contigere autem hujus generis plurima, quæ nunc non afferuntur.

Plus justæ retardati sunt:

Die 2. Maii Cornelius Janfonius Teslerus è Batavia Holmiam tendens cum navि variis mercibus onusta. Multum heic laboris insumtum fuit, antequam Cornelius iste à Telonariis dimitti potuit, non habita ratione, quod literis maritimis, secundum leges conscriptis, instructus fuerit. Dicebant enim Telonarii expresse, sibi in mandatis non datum, naves Suedicas hoc modo, scilicet ad solas literas maritimæ dimittendas esse.

Die 2. Junii Martinus Kraut, è Batavia Stetinum petiturus, cum navि vino & aliis mercibus onusta. Hunc similiter per horas aliquot detinuerunt, prætendentes, naves & bona Pomeranica, præprimis verò vina, libertate Suedica nullatenus gaudere, cum tamen literas maritimæ à Senatu Stetinensi scriptas secum habuerit. Tandem post multas sollicitationes dimissus quidem fuit, sed magis intuitu cuiusdam schedulæ, quam vestigali Praefectus ipsi extortus, quam literarum maritimæ, quibus instructus erat.

Infrascriptis Navium rectoribus vestigial extortum fuit, quanquam veras literas maritimæ & Certificationes habuerint.

Die 10. Maji à Cornelio Jansonio Stetinensi ad rationes Hermanni Beckeri Civis & Incolæ Rigenis, Telonarii extorserunt pro navis tritico onusta. - 102 Imper.

Iacupex

P 3

Insuper illum ipsum Cornelium præter omnem rationem solvere oportuit --- 12.
Imper. Et quasi hoc non sufficeret, coegerunt ipsum, licet literas maritimas habe-
ret, schedulam quandam conscribere, sequentis tenoris :

Dn. Gottfridus Burggrafus navem meam Stetin oneravit, de quo onere 83. la-
sterritic: Hermannum Beckerum Mercatorem Rigensem concernunt; reliqua sunt
Anglorum vel Hamburgensium bona.

Cornelius Jansson.

Ab Alberto Wybes d. 10. Maii ad rationes jam dicti Hermanni Beckeri
pro sale --- 124. Imper.

Die 16. Maii à Johanne Diedrichlon Brauer pro vinis S. R. M. aulæ, & usi-
bus Dn. Regni Admirallii Comitis Wrangelii destinatis, ut & ad rationes Wulff-
rathi & Simonis Spangemanni Civium & Incolarum Stralsundensium vectigal exe-
gerunt --- 116 Imp.

*Ad maiorem huic rei fidem conciliandam Testimonium ipsius rectoris navis
adjudicere nunc libuit.*

Die 16. Maii Anno 1658. Ego una cum navim mea Amstelodamo hac veni Stetinum petiturus. Erat autem navis mea onusta bonis Stralsundensium propriis, scilicet
vinis & aliis insuper mercibus. Viginti quinque dolia vini Rehnani S. R. M.
Suecia aula & tredecim vas minoracum uno dolio Dn. Comitis Wrangelii usibus
destinata erant, & probabant illud ipsum litera salvi passus, quibus Consilium Staius
in Pomerania me impetraverat. Quod reliqua vina & merces concernit, de his ha-
bebam Certificationem à Senatu Stetinensi conscriptam, cui tantum quoque defere-
batur, ut bona ista immunitate sua realiter fruuerentur. Sed quantum ad vina attinge-
nebat postulabatur primùm in Telenio Danico solium vectigal, agnoscabantur ta-
men postmodum dñe salvi passus litera, circa vina Domini Comitis Wrangelii, pre-
sertim cum insuper duas alias privatorum literas mecum haberem, que idem affir-
mabant. Verum que vina in usum S. R. M. Consilium Staius in Pomerania afferri
jusserat, eorum immunitatem inter ceteros Scriba quidam in Telenio, cui nomen
Laurijs Madson in dubium vocare volebat, ut tandem vectigal. 116 Imper. mihi
extorqueretur. Evidē ostendebatur Telenariis hujus rei insquitas, & quod litera salvi
passus Consilii Staius in Pomerania, S. R. M. usibus destinata vina concernentes,
non sine summa injuria, & præter omnem rationem controversa, imò invalida redde-
rentur, sed diu frustra eramus, donec tandem post longas altercationes centum & se-
decim Imperiales isti, prout equitas postulabat, restituti fuerint. Quod ipsum manu
mea attestor. Helsingore, ut supra.

Jan Dieterichs Brauer.

Die 6. Julii à Foppone Jeddessen ad rationes Bernhardi Wulfrath Stralsun-
densis pro vino Rhenano extorquebatur vectigal --- 36. Imperial.

*Suprascrip̄ pecunia postquam Dominus Legati Svedici Haffnia aliquoties apud
Ministros Danicos propterea conquesti essent, restitutis fuerunt.*

Diç

Die 1. Maji Broderus Jullis rector navis ad rationes Michaëlis Ridderi Civis & Mercatoris Rigenis solvere coactus est vectigal de 110. lastis Salis Hispanici. Eodem die Heringius Heringii ad rationes Gerhardi Hollines pro quinque doliis majoribus vini Rhenani vectigal solvit. Idem fecere eadem die Michael Ridder & Dietericus de Santen, ambo Cives & incolæ Rigenes, quorum ille pro variis aromatum speciebus, hic verò pro viginti doliis majoribus vini Rhenani vectigal pendit.

Etha pecunia non fuerunt restituta.

Insuper quam sèpiissimè Telonariis Orefundanis objectum fuit, quod ejusmodi facinoribus nuper Roschildiæ inita pacta graviter violarent. Sed aliud responsum ab iis obtineri nunquam potuit, præterquam quod dicentes, se solummodo Bromsebrœnsia, non verò Roschildensia pacta nosse. Quanquam nec illis, quod ad allegatos casus attinet, se obsequentes præbuerint.

Lit. QQ.

Civium Norcopiensium literæ sup- plices ad S. R. M. Sueciæ.

Serenissime ac Potentissime Rex, Domine clementissime, R. V. M. humilimas & devotissimas agimus gratias pro clementissimis literis ad Dominos Legatos in nostrum favorem scriptis, præsertim eum negotium nostrum, ut jam dum animadvertere licuit, statim omnino aliam faciem induerit, & nunc magis æstimetur ac observetur, quam si nostro tantum nomine ageretur. Sed quoique è in re progressum fuerit, nulli dubitamus quia R. M. Vestræ heic commorantes Domini Legati debita submissione significaverint. Quoniam autem ex circumstantiis rerum, ut & communis fama, quæ heic propterea spargitur, conjicere licet, tā Magistratum Danicum, quam exercitores navis prædatoriae & eorum socios à jure patrī o nolle discedere: Et nos cum quibusdam illorum jam dum in euria, & eoram tribunaliter fuerimus, ubi qui judicis personam referebat, pri-mùm schedas seu chartas aliquas in faciem nobis conjiciebat, ut nesciremus, utrum etiam compactis libris, qui in mensa jacebant, & aliis quæ furor ipsi ministrare poterat, eodem modo nos petere & excipere vellet; postmodum mendacii arguebamur, verbisq; injuriosis ac contumeliosis traducebatur: Utique satis exinde apparet, nec in posterum, vigore juris patrii Danorum, melius nobiscum actum iri. Ut silentio nunc prætereamus, adversarios nostros arma mortifera & sicas circumferre, quibus utrum nunc, an post discessum Dominorum Legatorum Nos aggressuri sint, illud verò adhuc incerto est. Dicitur etiam ius Danicum tantæ efficacie esse, ut nemini factum aliquod injungatur & a judicetur, nisi per acta & probata: & quam diu testimonia aōs desistunt, quibus facimus ab ipsis admissum præcisē & ad unguem demonstrare possumus, tamdiu contra Nos excipiunt, quod juri se nolint subjicere, quippe cuius vigore, licet de facto ipso satis clarissimè constet, si juxta re quisita